

Revideret og godkendt af Kommunalbestyrelsen 17.06.2024.

Håndtering af sager med bekymring, mistanke eller konkret viden om psykisk og fysisk vold eller seksuelle overgreb og krænkelser af børn og unge.

Handlevejledninger for medarbejdere i Ballerup Kommune

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Del 1.....	4
Hvad er seksuelle overgreb, krænkelser og vold?	4
Hvad er forskellen på bekymring, mistanke eller konkret viden?	7
Del 2.....	8
Handlevejledning ved bekymring, mistanke eller konkret viden om psykisk og fysisk vold samt seksuelle overgreb og krænkelser	8
1.0. Handlevejledning ved bekymring for psykisk og fysisk vold samt seksuelle overgreb og krænkelser.....	9
a. Hvad er medarbejderens opgave ved bekymring?	9
b. Hvad er lederens opgave ved bekymring?	9
c. Samarbejde med forældrene.....	9
2.0 - Handlevejledning hvis mistanken/viden retter sig mod en voksen.....	10
a. Hvad er medarbejderens opgaver, hvis mistanken/viden retter sig mod en voksen?	10
b. Hvad er lederens opgaver, hvis mistanken/viden retter sig mod en voksen?.....	10
d. Hvad er Center for Børne- og Ungerådgivnings rolle?	11
3.0 - Handlevejledning hvis mistanken/viden retter sig mod et barn under 15 år.....	13
a. Hvad er medarbejderens opgaver, hvis mistanken retter sig mod et andet barn?	13
b. Hvad er lederens opgaver, hvis mistanken retter sig mod et andet barn?.....	13
c. Samarbejdet med forældrene.....	14
d. Hvad er Center for Børne- og Ungerådgivnings rolle?	14
4.0 - Hvis mistanken/viden om seksuelle overgreb på et barn/en ung retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune	15
b. Hvad er lederens opgaver, hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune?.....	15
c. Samarbejde med forældrene.....	16
d. Hvad er Center for Børne- og Ungerådgivnings rolle, hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune?.....	16
e. Hvad er Center for Skoler, Institutioner og Kultur rolle, hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune?.....	16
f. Hvad er beredskabsteamets opgaver, hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune?.....	17
Del 3.....	18
Hvad gør Center for Børne- og Ungerådgivning?	18
Underretninger	18
Samtale med barnet/den unge	20
Børnehuset og politiet	20
Inddragelse af Børnehuset (Børnehus Hovedstaden).....	20
Politianmeldelse	20
Pressehåndtering.....	21
Sikkerhed for medarbejderne	21
Rådgivning	21
Mere viden.....	21

Indledning

I Ballerup Kommune skal alle børn kunne føle sig trygge og opleve, at eventuelle tegn på mistvivsel bliver taget alvorligt og fulgt op.

Dette hæfte indeholder Ballerup Kommunes handlevejledninger i forbindelse med mistanke om, at børn og unge i alderen 0-18 år har været udsat for overgreb. Overgreb omfatter i denne forbindelse seksuelle overgreb og krænkelse samt fysisk og psykisk vold.

Handlevejledningerne henvender sig til alle professionelle, der i deres arbejde har kontakt med børn og unge under 18 år. Det gælder både ledere og ansatte i dagtilbud, skoler, BFO'er, klubber, sundhedsplejen, myndighedsrådgivere, pædagogisk psykologisk rådgivning, behandlingstilbud til børn og unge og deres familier, den kommunale tandpleje, døgninstitutioner, socialpædagogiske opholdssteder, plejefamilier og andre, der er i kontakt med børn og unge.

I forbindelse med vedtagelsen af Barnets Reform i 2011, blev kommunernes ansvar ved mistanke om overgreb og krænkelse mod børn og unge skærpet. Derfor er det vigtigt at kende kommunens retningslinjer, og reagerer hurtigt og tidligt.

Med handlevejledningerne er det ønsket, at alle ansatte, som arbejder direkte med børn og unge, kender handlemuligheder og handlepligt ved mistanke og viden om psykisk og fysisk vold samt ved seksuelle overgreb og krænkelse.

I Ballerup Kommune er det Center for Børne- og Ungerådgivning, der har ansvaret for myndigheds- og rådgivningsopgaver i forhold til familier med børn og/eller unge med særlige behov.

Handlevejledningerne er opdelt i 3 dele:

1. Første del omhandler *viden* om overgreb, krænkelse og vold samt bekymringsgrader.
2. Anden del er konkrete *handlevejledninger* til medarbejdere og ledere, hvis man får mistanke eller konkret viden om overgreb og krænkelse på et barn/en ung.
3. Tredje del indeholder *viden* om underretninger, samtale med barnet mm.

Handlevejledningerne på side 8-17 er opdelt således:

- Bekymring om psykisk og fysisk vold samt seksuelle overgreb og krænkelse
- Mistanke/viden om overgreb og krænkelse begået af en voksen. Det kan være en forælder, familiemedlem, person uden for barnet/den unges bopæl eller ikke nogen bestemt
- Mistanke/viden om overgreb og krænkelse begået af et andet barn under 15 år
- Mistanke/viden om overgreb og krænkelse begået af en medarbejder fra Ballerup Kommune

Del 1

Hvad er seksuelle overgreb, krænkelser og vold?

For at kunne observere og reagere på viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb og krænkelser, er det vigtigt at definere, hvad der forstås ved vold samt seksuelle overgreb og krænkelser.

*"Vold er en handling eller trussel, der - uanset formål - er egnet til eller krænker en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen - uanset om personen er et barn eller en voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt. Handlingen overskrider endvidere samfundets love og normer."*¹

Uanset typen af vold/overgreb/krænkelser, der begås mod et barn, så er der tale om, at barnet/den unge udsættes for en adfærd fra forældrene eller andre, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selv billede hos barnet/den unge. Enhver form for vold/overgreb/krænkelser bringer barnets/den unges udvikling og sundhed i fare. Overgreb og krænkelser er udtryk for, at barnet/den unge ikke frivilligt indgår i den handling, der begås.

Psykisk vold kan inddeles i to: 1) Direkte psykisk vold som rammer barnet selv. 2) Psykisk vold som barnet er vidne til. Psykisk vold beskrives som følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt, trusler om straf, indespærring eller andet tilsvarende, eller om generel nedværdigende behandling. Manglende stimulering og at forhindre børns skolegang er også eksempler på psykisk vold. Der kan også være tale om egentlig vanrøgt, hvor barnet efterlades uden pasning, ikke får fysisk omsorg, undersøgelser i almen praksis, tandeftersyn og/eller sundhedspleje udelades, eller at barnet gentagende gange ikke bliver afhentet inden for institutionens åbningstid.

Vold mellem forældre og vold mod søskende, er også psykisk vold, da det betragtes lige så psykisk belastende for barnet, som hvis volden var målrettet barnet.

Fysisk vold kan beskrives som korporlig afstraffelse som slag, at ruske, bide, skolde eller anden form for fysisk straf, hvor barnet/den unge rammes direkte på kroppen. Det skal understreges, at vold mellem forældre eller mod søskende også skal opfattes som vold.

Seksuelle overgreb, krænkelser og vold kan beskrives som hændelser, hvor barnets tillid udnyttes til at tilfredsstille den voksnes seksuelle behov. Det er også et seksuelt overgreb eller krænkelse, når et barn inddrages i seksuelle aktiviteter, som barnet ikke kan forstå rækkevidden af eller udviklingsmæssigt ikke er parat til, og derfor ikke kan give tilladelse til.

Seksuelle overgreb og krænkelser inddeles i to kategorier: med eller uden fysisk kontakt mellem barnet og overgrebsperson

- Fysisk kontakt kan indebære, at barnet udsættes for berøring, eller at barnet tvinges til andre former for fysisk seksuelle handlinger.

¹ Kilde: Socialstyrelsen: <https://socialstyrelsen.dk/voksne/vold-i-naere-relationer/viden-om-vold>

- Ikke-fysiske overgreb/krænkelser er eksempelvis, at den voksne blotter sig for barnet, kommer med seksuelle udtalelser og tilnærmelser, opfordre/tvinger barnet til at tage tøj af eller tvinger barnet til at se på/være tilstede til andres seksuelle handlinger.

Seksuelle overgreb og vold indbefatter samleje, anden kønslig omgang end samleje og blufærdighedskrænkelser i strafferetslig forstand. Seksuelle overgreb og krænkelser involverer meget ofte også både psykisk og fysisk vold.

Psykisk og fysisk vold samt seksuelle krænkelser og overgreb begået af et barn under 15 år

Børn under 15 år kan også begå overgreb og krænkelser og udsætte et andet barn for en grænseoverskridende adfærd. Enten i form af et egentligt voldeligt eller seksuelt overgreb eller krænkelser, eller en påfaldende aggressiv eller seksualiserende adfærd. Hvis krænker er mere end 5 år ældre og/eller bruger trusler om vold og belønning, er det også et seksuelt overgreb eller krænkelser. Overgreb eller krænkelser begået af børn er ikke strafbare, fordi barnet er under den kriminelle lavalder, men man bør være opmærksom på, at det kan have alvorlige konsekvenser for det barn, der udsættes for overgrebene eller krænkelserne. Derfor bør der handles ligeså alvorligt på disse hændelser som i de situationer, hvor overgrebene og krænkelserne kan føre til straf. Samtidig skal der også være fokus på, at det barn, som har foretaget en sådan handling, også er et barn, der kan have behov for særlig støtte.

For at undgå at stigmatisere børn og unge unødigt, er det vigtigt at have øje for, hvornår noget reelt er et overgreb, krænkelser eller mistanke herom, hvornår noget er mere en pædagogisk end en forvaltningsmæssig opgave, hvornår noget sker i ufrivillighed, og hvornår handlingerne er af en karakter, så Center for Børne- og Ungerådgivning bør underrettes.

Vagten i Center for Børne- og Ungerådgivning kan altid kontaktes pr. telefon, for at få sparring på sådanne spørgsmål.

Digitale krænkelser

En stor del af børns og unges fællesskaber finder sted digitalt på diverse virtuelle platforme. I disse digitale fællesskaber kan der opstå negativ adfærd som udmønter sig i, at børn og unge enten udfører eller udsættes for digitale krænkelser. Digitale krænkelser er eksempelvis mobning, chikane, hacking, hadfulde beskeder, trusler om vold, seksuelle krænkelser, deling af billeder uden samtykke, deling af egne intime billeder eller deling/modtagelse af anden krænkende information (digital selvskade) som modtages på en digital platform. Du finder Actioncard ang. digitale krænkelser af børn og unge her <https://kilden.ballerup.dk/documents/7198>.

Strafferetslige bestemmelser

Strafferetligt er vold, herunder psykisk vold, opdelt i en række kategorier af strafbare handlinger med beskrivelse af strafferammer, jf. kapitel 25 og omhandler bl.a. § 243, 244 og 245.

Den strafferetslige definition af seksuelle overgreb findes i straffelovens kapitel 23 og 24 og omhandler bl.a. § 210, 216, 222 og 232. Fagpersoner skal ikke tage stilling til, om det, der er sket, er strafbar. Det er politiets opgave.

Link til straffelovens kapitel: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/1851#P243>

Hvis der opstår tvivl kan Center for Børne- og Ungerådgivning altid kontaktes på vagtelefon: **4477 2092.**

Hvad er forskellen på bekymring, mistanke eller konkret viden?

Graden af viden vil have betydning for, hvordan man som fagperson skal agere, når man får kendskab til eller mistanke om overgreb og krænkelse mod børn og unge. Man kan skelne mellem tre typer af viden.

BEKYMRING	MISTANKE	KONKRET VIDEN
En bekymring er en diffus oplevelse af, at der er noget galt i et barns eller en ungs liv eller i dets familie. Her er ikke tale om, at man har konkret viden om en konkret handling begået af en bestemt person. Bekymringen alene bør derfor i første omgang føre til observation af barnet/den unge i en periode og evt. samtale med forældrene, med mindre bekymringen går på, om forældrene begår overgreb eller krænkelse (fysisk, psykisk eller seksuelt) mod barnet/den unge.	Mistanke forstås som mere end blot en bekymring. Der er tale om mere konkrete forhold. Mistanken handler fx om, at barnet / den unge har været udsat for en seksuel grænseoverskridende adfærd eller fysisk eller psykisk voldelig handling fra enten en voksen eller et andet barn. Mistanken kan opstå på baggrund af en nærmere observation af barnet/den unge, barnets/den unges egne udsagn om hændelser, der har fundet sted, udsagn fra andre, eller oplysninger man har fået fra anden side.	Konkret viden handler om de situationer, hvor et barn eller en ung har været udsat for en konkret handling i form af overgreb eller krænkelse fysisk, psykisk eller seksuelt, begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet/den unge selv, fra vidner eller fra tilståelse fra den person, som har udsat barnet eller den unge for overgreb eller krænkelse.

Del 2

Handlevejledning ved bekymring, mistanke eller konkret viden om psykisk og fysisk vold samt seksuelle overgreb og krænkelse

I det følgende finder du handlevejledninger for, hvordan du skal handle ved bekymring, mistanke eller konkret viden om overgreb og krænkelse. Eftersom handlingerne i forbindelse med både mistanke og konkret viden er de samme, slås de to begreber sammen til mistanke/viden.

Afsnittet om mistanke/viden er opdelt efter, hvem mistanken/viden retter sig mod. Når du skal handle forskelligt, skyldes det, at der er mange forskellige hensyn at tage afhængigt af, om et overgreb eller krænkelse er begået af fx en pædagog, et familiemedlem, et andet barn mv. Vigtigt i denne sammenhæng er politiets opklaringsmuligheder og forældrenes tidlige inddragelse på en hensigtsmæssig måde.

Handlevejledningerne er delt op således:

1.0 - **Bekymring** for psykisk og fysisk vold samt seksuelle overgreb og krænkelse

Og hvis din **mistanke/viden** retter sig imod:

2.0 – En voksen. Det kan være en forældre, familiemedlem, person uden for barnet/den unges bopæl eller ikke nogen bestemt

3.0 - Et andet barn under 15 år

4.0 - En medarbejder fra Ballerup Kommune

1.0. Handlevejledning ved bekymring for psykisk og fysisk vold samt seksuelle overgreb og krænkelser

a. Hvad er medarbejderens opgave ved bekymring?

Drøft bekymringen med nærmeste leder.

Observér barnet over en periode.

Involver forældrene, hvis ikke bekymringen retter sig mod dem.

Aftal en periode for observation og opfølgning med nærmeste leder.

b. Hvad er lederens opgave ved bekymring?

Drøft bekymringen med medarbejderen og inddragelse af forældrene, hvis bekymringen ikke retter sig mod dem.

Følg op på medarbejderens observationer.

Hvis bekymringen består, overvej inddragelse af PPR og/eller distriktets børne- og ungerådgiver eller kontakt Vagten i Center for Børne- og Ungerådgivning for at få sparring i forhold til, om der skal foretages en underretning.

c. Samarbejde med forældrene

Forældrene skal inddrages så snart der opstår en bekymring. Dette skal dog ikke ske, hvis bekymringen om volden, overgrebene eller krænkelserne er rettet mod forældrene

Aftal perioden for observationerne, og hvornår der følges op på dem

Giv forældrene mulighed for at mødes med børne- og ungerådgiveren som er tilknyttet distriktet.

d. Hvad er Center for Børne- og Ungerådgivnings rolle?

PPR kan kontaktes for vejledning om pædagogiske indsatser og observationer.

Børne- og ungerådgiveren, som er tilknyttet distriktet, kan altid kontaktes ved den mindste bekymring.

Vagten i Center for Børne- og Ungerådgivning kan kontaktes i forhold til sparring om underretning.

2.0 Handlevejledning hvis mistanken/viden retter sig mod en voksen

a. Hvad er medarbejderens opgaver, hvis mistanken/viden retter sig mod en voksen?

NB. hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune er der særskilte retningslinjer, jf. side 16.

Tal ikke med forældre eller stedforældre om overgrebet/krænkelsen såfremt mistanken/viden retter sig mod dem.

Tal ikke om mistanken med nogen, der ikke er involveret i sagen. Dette gælder også dine kollegaer. Vær opmærksom på den skærpede underretningspligt som fagperson. Se side 17-18.

Gå til den nærmeste leder og drøft din mistanke/viden igennem.

Nedskriv hvilke tegn, signaler eller hændelser, der ligger til grund for mistanken/viden.

Forsøg at beskrive udsagn og udtalelser af barnet

- Så konkret som det er sagt af barnet/ den unge
- I hvilken situation/kontekst barnet/den unge har sagt det i.
- Vær opmærksom på, hvad sker der i situationen, når barnet/den unge fortæller om oplevelserne
- Hvordan er barnet/den unges følelsesmæssige tilstand, når udtalelserne er sagte.

Undgå at tolke på beskrivelserne. Det er vigtigt, at man skriver ned, så nøjagtigt som muligt, hvad man har observeret, fået at vide og hvad man selv har spurgt om. Forsøg ikke selv at komme til bunds i sagen. Lyt til barnet/den unge, spørg åbent og nysgerrigt uden at lægge barnet/den unge ord i munden. Undgå at udspørge eller afhøre barnet/den unge.

Vis omsorg for barnet/den unge, som normalt ikke må modtage psykologisk behandling, før en eventuel (video)afhøring er afsluttet. Eventuel krisehjælp og behandling koordineres i samarbejde med Center for Børn og ungerådgivning.

Fasthold en normal hverdag for barnet/den unge. Tryghed og forudsigelighed er vigtig i en utryk og kaotisk situation.

b. Hvad er lederens opgaver, hvis mistanken/viden retter sig mod en voksen?

NB. hvis mistanken/viden mod en medarbejder i Ballerup Kommune er der særskilte retningslinjer, jf. side 16

Tal ikke med forældre eller stedforældre om overgrebet/krænkelsen såfremt mistanken/viden retter sig mod dem.

Foretag underretning til underretningspostkassen i Center for Børne- og Ungerådgivning, jf. side 17-18 om underretninger. Mail: underretning@balk.dk/ vagttelefon: 4477 2092.

Hvis der opstår tvivl, kan Center for Børne- og Ungerådgivning altid kontaktes.

Hvis det er uden for normal arbejdstid kontaktes rådighedsvagten ved at ringe til Vestegnens Politi på telefon 4386 1448. De sørger for videreformidling af henvendelsen til rådighedsvagten.

Indholdet i underretningen skal være konkret og objektivt beskrevet. På side 19-20 kan du se mere om, hvilke oplysninger Center for Børne- og Ungerådgivningen har behov for.

Hvis forældrerens relation til personen, som har begået overgrebet eller krænkelser, er så nær, at denne viden kan skade barnet/den unge eller påvirke efterforskningen, skal lederen kontakte Center for Børne- og Ungerådgivningen for at afklare, hvornår, hvordan og af hvem forældrene skal orienteres.

Ved mistanke om psykisk eller fysisk vold og seksuelle overgreb eller krænkelser, begået af personer som ikke er forældrene, og hvor der er behov for at informere forældrene, er det altid Center for Børne- og Ungerådgivning der informerer forældre herom. Dette gøres for at skabe den nødvendige sikkerhed for barnet.

Aftal i samarbejde med Center for Børne- og Ungerådgivning, hvad dit næste skridt skal være.

c. Samarbejde med forældrene

NB. Dette afsnit er kun gældende hvis mistanken/viden IKKE er på forældrene.

I den indledende fase skal der tages stilling til forældrenes inddragelse

Når Center for Børne- og Ungerådgivning har forholdt sig til indholdet i underretningen baseret på mistanke/viden om overgreb eller krænkelser, skal forældrene inddrages, så de medvirker til at skabe sikkerhed for barnet/den unge.

Forældrene skal involveres og have mulighed for at få vejledning i, hvordan de bedst muligt kan støtte deres barn og reagere hensigtsmæssigt på barnets/den unges signaler og adfærd.

d. Hvad er Center for Børne- og Ungerådgivnings rolle?

Center for Børne- og Ungerådgivning tager sig af de videre skridt, herunder eventuel politianmeldelse, når der er modtaget en underretning.

Center for Børne- og Ungerådgivning skal samtidig, inden for 24 timer, foretage en yderligere vurdering af barnets/den unges evt. akutte sikkerhedsbehov. Det vurderes endvidere om der skal afholdes en børnesamtale med barnet uden forældrenes samtykke, hvis det er dem som mistænkes.

Center for Børne- og Ungerådgivning udarbejder en midlertidig plan, for arbejdet med sikkerhed for barnet/den unge, og gennemgår denne med forældrene og skolen eller dagtilbuddet med forældrenes samtykke.

Center for Børne- og Ungerådgivning kontakter og sparrer med Børnehuset Hovedstaden og politiet såfremt vurderingen peger på, at der skal iværksættes et forløb i dette regi, samtidig med at der foretages en børnefaglig undersøgelse.

3.0 - Handlevejledning hvis mistanken/viden retter sig mod et barn under 15 år

a. Hvad er medarbejderens opgaver, hvis mistanken retter sig mod et andet barn?

Gå til den nærmeste leder og drøft mistanken igennem.

Nedskriv hvilke tegn, signaler eller hændelser, der ligger til grund for mistanken. Undgå at tolke på beskrivelserne. Det er vigtigt, at man skriver ned, så nøjagtigt som muligt, hvad man har observeret, fået at vide og, hvad man selv har spurgt om. Forsøg ikke selv at komme til bunds i sagen.

Lyt til barnet/den unge, spørg åbent og nysgerrigt uden at lægge barnet/den unge ord i munden. Undgå at udspørge eller afhøre barnet/den unge.

Forsøg at beskrive udsagn og udtalelser af barnet

- Så konkret som det er sagt af barnet/ den unge
- I hvilken situation/kontekst barnet/den unge har sagt det i.
- Vær opmærksom på, hvad sker der i situationen, når barnet/den unge fortæller om oplevelserne
- Hvordan er barnet/den unges følelsesmæssige tilstand, når udtalelserne er sagte.

Vis omsorg for barnet/den unge, som normalt ikke må modtage behandling, før en eventuel (video)afhøring er afsluttet.

Eventuel krisehjælp og behandling koordineres i samarbejde med Center for Børn og ungerådgivning.

Fasthold en normal hverdag for barnet/den unge. Tryghed og forudsigelighed er vigtig i en utryk og kaotisk situation.

Fagpersoner kan søge sparring hos specialister i koordinering og udredning i sager om overgreb mod børn og unge: Børnehus Hovedstaden eller Fønix Hovedstaden. Se kontakt oplysninger på sidste side.

b. Hvad er lederens opgaver, hvis mistanken retter sig mod et andet barn?

Forældrene orienteres inden underretningen.

Foretag underretning til underretningspostkassen i Center for Børne- og Ungerådgivning, jf. side 16-17 om underretning. Mail: underretning@balk.dk / vagttelefon: 4477 2092

Hvis der opstår tvivl kan Center for Børne- og Ungerådgivning altid kontaktes.

Der skal foretages en underretning både på barnet/den unge, der er blevet krænkede og på det barn, der har udvist en grænseoverskridende seksuel adfærd. Det er vigtigt, at der laves to særskilte underretninger; én for hvert barn.

Hvis det er uden for normal arbejdstid kontaktes rådighedsvagten ved at ringe til Vestegnens Politi på telefon 4386 1448. De sørger for videreformidling af henvendelsen til rådighedsvagten.

Indholdet i underretningen skal være konkret og objektivt beskrevet. På side 17-18 kan du se mere om, hvilke oplysninger Center for Børne- og Ungerådgivningen har behov for.

Samtidig med, at der sker underretning til Center for Børne- og Ungerådgivning skal den pågældende centerchef for Center for Skole, Institutioner og Kultur involveres. Hvis det overvejes at tage en konsekvens i form af at bortvise en elev eller lign., skal centerchef for Center for Skole, Institutioner og Kultur ligeledes kontaktes

Fagpersoner kan søge sparring hos specialister i koordinering og udredning i sager om overgreb mod børn og unge: Børnehus Hovedstanden og/eller Fønix Hovedstanden. Se kontakt oplysninger på sidste side.

Der kan desuden søges sparring hos C-SIK konsulenter/pædagogik og læring – <https://kilden.ballerup.dk/documents/8005>

Kontakt evt. PPR.

c. Samarbejdet med de direkte berørte forældre

Forældrene skal involveres og have mulighed for at få vejledning i, hvordan de bedst muligt kan støtte deres barn og reagere hensigtsmæssigt på barnets/den unges signaler og adfærd.

Forældrene skal vejledes i, at den anden part i situationen også er i en svær situation, og at handleforpligtelsen ligger hos Center for Børne- og Ungerådgivning. Center for Børne- og Ungerådgivning samarbejder med institutionen om, hvordan der skabes den fornødne sikkerhed for begge børn, herunder hvordan de får den rette pædagogiske støtte.

d. Kommunikation til den brede forældregruppe

Al kommunikation til den brede forældregruppe, skal foregå via eller godkendes af distriktsskoleleder.

e. Hvad er Center for Børne- og Ungerådgivnings rolle?

Center for Børne- og Ungerådgivning tager sig af de videre skridt, herunder kontakt til begge parter forældre.

Center for Børne- og Ungerådgivning skal samtidig, inden for 24 timer, foretage en yderligere vurdering af barnets/den unges evt. akutte sikkerhedsbehov.

Center for Børne- og Ungerådgivning udarbejder en midlertidig plan, for arbejdet med sikkerhed for barnet/den unge, og gennemgår denne med forældrene og skolen/dagtilbuddet. Det er Center for Børne- og Ungerådgivning der iværksætter støtte til begge parter.

Center for Børne- og Ungerådgivning kontakter Børnehuset Hovedstaden såfremt vurderingen peger på, at der skal iværksættes et forløb i dette regi, samtidig med at der foretages en børnefaglig undersøgelse.

4.0 - Hvis mistanken/viden om seksuelle overgreb på et barn/en ung retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune

Denne del er baseret på denne handlevejledning: <https://kilden.ballerup.dk/documents/7144>.

Kommune har sammensat et tværfagligt beredskabsteam som iværksættes i sager, hvor der opstår bekymring, mistanke eller viden om ansattes seksuelle overgreb og krænkelse på børn eller unge. Det er beredskabsteamet som har det overordnede ansvar for sagen.

a. Hvad er medarbejderens opgaver, hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune?

OBS Hvis du som medarbejder opdager eller afslører en leder i en konkret seksuel krænkelse af et barn eller en ung, skal du straks orientere centerchefen for Skoler, Institutioner og Kultur som foretager evt. politianmeldelse.

Gå straks til den nærmeste leder og fortæl om mistanken.

Dette skal gøres uanset hvordan mistanken er opstået. Eksempelvis kan det være fordi barnet/den unge eller en forældre fortæller det, eller fordi den ansatte konkret overværer det/den seksuelle overgreb eller krænkelse.

Som medarbejder har du tavshedspligt og må ikke tale med kollegaer om mistanken.

b. Hvad er lederens opgaver, hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune?

OBS Hvis en medarbejder bliver opdaget eller afsløret i konkret seksuel krænkelse af et barn eller en ung, skal lederen straks orientere centerchefen for Skoler, Institutioner og Kultur som foretager evt. politianmeldelse.

Når lederen får en henvendelse om mistanke, dokumenteres følgende skriftligt af lederen

- hvordan er bekymringen, mistanken eller den konkrete viden opstået
- hvilken adfærd har barnet eller den unge udvist
- hvad har barnet eller den unge gjort og/eller fortalt
- hvilke personer er involveret (hvis det er oplyst)
- hvornår årsagen til bekymringen eller mistanken har fundet sted

Hvis henvendelsen kommer fra en forælder, skal forælderen bekræfte indholdet af sin henvendelse, så det sikres, at beskrivelsen nøje svarer til forælders udsagn.

Underret omgående centerchefen for Skoler, Institutioner og Kultur og videregive de konkrete oplysninger. Centerchefen iværksætter beredskabsteamet.

Tal ikke med personalet om mistanken

Lederens opgaver er forskellige alt efter sagens forløb:

1. Hvis mistanken er åbenlys grundløs

- Deltager i en samtale med medarbejderen, som mistanken drejer sig om, sammen med centerchefen for Skoler, Institutioner og Kultur.

Hvis sagen afvises som grundløs har institutions-/skoleleder og centerchefen ansvar for at vurdere, hvilken indsats der skal til for at sikre, at tilliden mellem alle involverede parter genoprettes. Sagen skal afsluttes med klare og tydelige beslutninger vedr. fremtiden for barnet/den unge, familien, institutionen/skolen og medarbejderen.

Lederen og centerchefen skal sikre medarbejderens sikkerhed, ved at vurdere, hvilken indsats der skal til, for at medarbejderen kan vende tilbage til arbejdspladsen eller hjælpes til at få arbejde andet sted i Ballerup Kommune.

Hvis medarbejderen forbliver ansat i kommunen, skal lederen af institutionen/skolen indkalde medarbejderen til opfølgende samtaler med henblik på at sikre medarbejderens trivsel.

2. Hvis mistanken ikke kan afvises

- Deltager i en samtale med medarbejderen, som mistanken drejer sig om, og centerchefen for Skoler, Institutioner og Kultur, beredskabsteamets juridiske konsulent og evt. politiet.
- Har kontakt til medarbejder, hvis denne fritages for arbejde, imens sagen bliver belyst yderligere.

c. Samarbejde med forældrene

Beredskabsteamet samarbejder med forældrene og foretager opfølgning og kommunikation på sagen.

d. Hvad er Center for Børne- og Ungerådgivnings rolle, hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune?

Efter sagen er afsluttet får medarbejdere fra den pågældende institution/skole mulighed for støtte og rådgivning af konsulenter i Center for Børne- og Ungerådgivning.

e. Hvad er Center for Skoler, Institutioner og Kultur rolle, hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune?

OBS Centerchefen foretager politianmeldelse i de tilfælde, hvor en medarbejder eller leder bliver opdaget eller afsløret i en konkret seksuel krænkelse af et barn eller en ung.

Indkalder beredskabsteamet med henblik på afklaring og handling i sagen.

Centerchefen for Skoler, Institutioner og Kulturs opgaver er forskellige alt efter sagens forløb:

1. Mistanken er grundløs
 - Deltager i en samtale med medarbejderen, som mistanken drejer sig om, sammen med institutions-/skoleleder.

Hvis sagen afvises som grundløs har institutions-/skoleleder og centerchefen ansvar for at vurdere, hvilken indsats der skal til for at sikre, at tilliden mellem alle involverede parter genoprettes. Sagen skal afsluttes med klare og tydelige beslutninger vedr. fremtiden for barnet/den unge, familien, institutionen/skolen og medarbejderen.

Lederen og centerchefen skal sikre medarbejderens sikkerhed, ved at vurdere, hvilken indsats der skal til, for at medarbejderen kan vende tilbage til arbejdspladsen eller hjælpes til at få arbejde andet sted i Ballerup Kommune.

Hvis medarbejderen forbliver ansat i kommunen, skal lederen af institutionen/skolen indkalde medarbejderen til opfølgende samtaler med henblik på at sikre medarbejderens trivsel.

2. Mistanken kan ikke afvises
 - Deltager i en samtale med medarbejderen, som mistanken drejer sig om, sammen med institutions-/skoleleder, beredskabsteamets juridiske konsulent og evt. politiet.
 - Har kontakt til medarbejder, hvis denne fritages for arbejde imens sagen bliver belyst yderligere

f. Hvad er beredskabsteamets opgaver, hvis mistanken/viden retter sig mod en medarbejder i Ballerup Kommune?

Beredskabsteamet har det overordnede ansvar i sagen.

Gennemgår oplysninger i sagen og vurderer den

Tager de næste skridt i sagen, alt efter om mistanken er tilsyneladende grundløs eller ikke kan afvises.

Udarbejder plan for strategi og kommunikation

Har ansvar for de involverede parter i skole og institution: børn, forældre og personale. Herunder kommunikationen med og orientering af medarbejdere, forældre, forældrebestyrelser/skolebestyrelser på pågældende institution/skole.

Skaffe krisehjælp til sagens implicerede ved behov

Har ansvaret for at sikre kontakten til det/det krænkede barn/ung og forældre.

Del 3

Hvad gør Center for Børne- og Ungerådgivning?

NB gælder IKKE i de tilfælde, hvor mistanken/bekymringen drejer sig om en medarbejder

Center for Børne- og Ungerådgivning foretager, inden for 24 timer, en vurdering af barnets/den unges sikkerhedsbehov og om hvorvidt der skal handles akut på bekymringen/mistanken. Hvis det besluttet, at der er behov for akut handling, vurderes det herefter om der skal afholdes en børnesamtale uden forældrenes samtykke eller orientering, alt efter om mistanken retter sig mod forældrene.

Center for Børne- og Ungerådgivning tager sig af de videre skridt, herunder eventuel politianmeldelse når der er modtaget en underretning.

Såfremt forholdene fører til politimæssig efterforskning, vil forældrene først blive orienteret, når der foreligger en plan for det videre forløb.

Center for Børne- og Ungerådgivning iværksætter hjælp og støtte efter en individuel vurdering af barnets/den unges og familiens behov.

Center for Børne- og Ungerådgivning står til rådighed ift. sparring ved mistanke om overgreb eller krænkelse og sparring/opfølgning efter et forløb, som har ført til samtale uden forældres samtykke, politianmeldelse, afhøring m.v.

Såfremt barnets familie har behov for eventuel krisehjælp og akut behandling, kan Center for Børne- og Ungerådgivning koordinere dette.

Underretninger

Det er helt centralt, at de fagpersoner, der dagligt møder børnene i dagsinstitutioner, skoler, fritidsordninger mv., formulerer deres bekymring om et barns mistrivsel. De skal reagere og handle på de tegn og reaktioner, der vidner om mistrivsel, og som måske giver anledning til mistanke eller konkret viden om, at et barn eller en ung udsættes for psykisk og fysisk vold og/eller seksuelle overgreb og krænkelse.

Fagpersoner har pligt til at reagere – hvilket i denne sammenhæng først og fremmest vil sige at dokumentere deres observationer, og for det andet, at formulere deres bekymring og mistanke til den sociale forvaltning i form af en underretning jf. Barnets Lov § 133.

Underretninger om psykisk og fysisk vold samt seksuelle overgreb og krænkelse skal ske med det samme, når man får viden eller mistanke herom.

Selve underretningen

Indholdet i en underretning skal være så konkret og objektivt beskrevet som muligt. Underretningen bør:

- angive ajourførte data på både børn, unge og forældre, herunder hvem der har forældremyndigheden
- angive konkrete datoer for episoder og beskrive konkrete observationer - hvad er observeret, hvornår, og under hvilke omstændigheder?
- undlade tolkninger og vurderinger
- beskrive barnets/den unges generelle trivsel ift. fysiske, psykiske og sociale forhold
- beskriv samarbejdet mellem institution og forældre
- beskriv barnet/den unges relation til forældre og andet netværk
- anføre, om forældrene er orienteret om underretningen, og en begrundelse herfor, hvis de ikke er orienterede om underretningen.

Underretningspligten er personlig og særlig skærpet som fagperson. Det betyder, at man har pligt til at underrette, hvis man har mistanke eller viden om, at et barn udsættes for overgreb eller krænkelse.

Foretag underretning til underretningspostkassen i Center for Børne- og Ungerådgivning på mail: underretning@balk.dk /vagttelefon: 4477 2092.

Samtale med barnet/den unge

Børn, der har været udsat for overgreb eller krænkelse vil måske søge at tale om det. Det er ikke sikkert, at et barn eller ung, der har været udsat for overgreb eller krænkelse, overhovedet italesætter det. Men hvis barnet/den unge alligevel en dag taler om det, er det vigtigt som professionel at være opmærksom på følgende:

- At gribe nuet og turde være til stede i det
- At stole på barnet/den unge
- At bruge barnets/den unges egne ord
- At snakke med barnet/den unge i tilstrækkelig grad til, at finde ud af, om der skal tages yderligere skridt i sagen
- Ikke at afhøre barnet/den unge, da det er politiets opgave. At gå for dybt i sagen inden politiets afhøring, kan skade deres arbejde og svække en eventuel retssag

Endvidere kan det i nogle situationer, hvis det er muligt, være en fordel at være to voksne tilstede.

Børnehuset og politiet

Inddragelse af Børnehuset (Børnehus Hovedstaden)

Når et barn eller en ung har været udsat for psykisk og fysisk vold eller seksuelt overgreb eller krænkelse eller ved mistanke herom, skal kommunen til brug for den børnefaglige undersøgelse benytte ét af de 5 regionale børnehuse, som kommunen er tilknyttet jf. Barnets Lov § 125. Børnehuset kan bl.a. give råd, vejledning og foretage en udredning af barnets/den unges behov for særlig støtte jf. Barnets Lov § 20.

Børnehuset skal benyttes, når kommunen vurderer, at der skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse og samtidig vurderer, at der er behov for at inddrage politi og/eller sundhedsvæsen. Kommunen bevarer myndighedsansvaret i forhold til barnet eller den unge under hele forløbet i børnehuset.

Politiet tager stilling til, om der skal foretages en retsmedicinsk undersøgelse og videoafhøring af barnet/den unge. I børnehuset inddrages endvidere sundhedsfagligt personale i en vurdering af barnets/den unges behov for lægelig undersøgelse og behandling. Barnet/den unge og dets nære omsorgspersoner kan desuden efter behov modtage krisestøtte i børnehuset.²

Politianmeldelse

De enkelte skridt i sagsbehandlingen kan variere afhængigt af, hvem mistanken om det formodede overgreb og krænkelse retter sig imod. Eksempelvis er tidspunktet, hvor forældrene inddrages i sagen, afhængigt af, om mistanken rettes mod forældrene selv. Er dette tilfældet, må forældrene ikke orienteres om mistanken, før sagsbehandleren har taget stilling til en evt. politianmeldelse. Når en sag anmeldes til politiet, er det politiet, der i efterforskningsøjemed, afgør hvornår der må rettes henvendelse til forældrene.

² jf. Barnets Lov 25/01/2024 og Bekendtgørelse om Børnehuse 06/12/2023

Det er Center for Børne- og Ungerådgivningen, der koordinerer og sikrer information til både pædagogisk leder og distriktsleder. I de tilfælde hvor bekymringen, mistanken eller den konkrete viden retter sig mod en medarbejder har beredskabsteamet ansvaret for koordinering og kommunikationen til andre aktører.

Pressehåndtering

Alle henvendelser fra pressen i sager om overgreb og krænkelser, håndteres af kommunikationsafdelingen i tæt dialog med centerchefen. Oplysninger til pressen sker i koordination mellem kommunen og politiet.

OBS. Hvis bekymringen, mistanken eller den konkrete viden retter sig mod en medarbejder har beredskabsteamet ansvaret for kommunikationen og pressehåndtering.

Sikkerhed for medarbejderne

I sager, hvor der har været overgreb eller krænkelser mod børn, kan der i sagsgangen opstå situationer, hvor de professionelle i konfrontation med krænkeren kan blive udsat for vold eller trusler herom. Det er derfor vigtigt, at der i beredskabet er fokus på medarbejdernes sikkerhed.

I Ballerup Kommune foreligger en sikkerhedspolitik. Det betyder, at der er mulighed for krisehjælp til medarbejdere som har været udsat for vold eller trusler herom. Den rekvisitionsberettigede i den forbindelse er den nærmeste leder.

Rådgivning

Som fagperson eller borger kan du få specialiseret rådgivning hos den nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation (VISO) og Børnehuset Hovedstanden samt Fønix Hovedstanden hvis du har mistanke eller viden om vold eller seksuelle overgreb eller krænkelser mod et barn eller en ung.

Kontakt VISO

Tlf.: 7242 4000

Mail: viso@socialstyrelsen.dk

Kontakt Børnehuset Hovedstanden

Tlf.: [3317 3030](tel:33173030)

Mail: boernehushovedstaden@kk.dk

Kontakt Fønix Hovestanden

Tlf.: 3317 4500

Mail: fonix@kk.dk

Mere viden

Her kan du læse om seksuelle, fysiske og psykiske overgreb mod børn og unge i Danmark.

<https://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/seksuelle-og-voldelige-overgreb/seksuelle-overgreb/tegn-og-reaktioner-pa-seksuelle-overgreb>

<https://bornsvilkar.dk/cfb-artikel/seksuelle-overgreb-paa-smaaboern/>

<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/psyke-hos-boern/sygdomme/socialpaediatric/seksuelle-overgreb-mod-boern/>

<https://redbarnet.dk/anmeldet/viden-og-fakta-om-seksuelle-overgreb/>

<https://moedrehjaelpen.dk/holdpunkt/viden-og-raad/psykisk-vold-mod-boern-raadgivning/>

Socialstyrelsens vidensportal samler aktuelle viden om udsatte børn og unge.

<https://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/viden-om-metoder-tema-om-overgreb>

Børnehuset Hovedstaden

<https://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/bornehuse/find-dit-bornehus/bornehus-hovedstaden>